

Аналитикалық анықтама

"Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізудің үлгілік қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі Төрағасының 2016 жылғы 19 қазандағы № 12 бұйрығына сәйкес, "Байкен Әшімов атындағы Петропавл машина жасау және көлік колледжі" КМҚК директорының 2023 жылғы 21 тамыздағы № 01-10/64 бұйрығы негізінде жұмысшы құрылды "Байкен Әшімов атындағы Петропавл машина жасау және көлік колледжі" КМҚК (бұдан әрі-Колледж) сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу тобы құрылды. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау 2023 жылғы 22 тамыз бен 31 тамыз аралығында жүргізілді.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу бағыты:

- 1) Нормативтік құқықтық актілерде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау;
- 2) ұйымдық-басқару қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

1. Нормативтік құқықтық актілерде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Жұмыс тобы білім беру саласындағы нормативтік құқықтық актілердің нормативтік құқықтық актілерде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау тұрғысынан қолданылуына талдау жүргізді.

Талдау барысында мыналар анықталды:

№ 1 сыбайлас жемқорлық тәуекелі. "Мемлекеттік білім беру ұйымдары қызметкерлерінің үлгілік штаттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 30 қаңтардағы № 77 қаулысының (бұдан әрі – № 77 қаулы) 8-бөлімінің 29-тармағына сәйкес білім беру ұйымдарында қажет болған жағдайда балаларды (тәрбиеленушілерді, білім алушыларды) оқыту және тәрбиелеу бейініне сәйкес **лауазымдардың штат бірліктері қосымша белгіленеді**, ал сондай-ақ өткізілетін үйірме, спорттық және емдеу іс-шараларына байланысты (директордың бейіндік оқыту жөніндегі орынбасары, әлеуметтік педагог, педагог-ұйымдастырушы, әлеуметтанушы-талдаушы, сүйемелдеуші, көркемдік жетекші, костюмер, суретші, киномеханик, сахна қызметкері, музыкалық аспаптарды баптаушы, өндірістік оқыту шебері, Дене шынықтыру және еңбек жөніндегі нұсқаушы, қосымша білім беру педагогы, музыка жетекшісі, мұрағатшы, экономист және басқалар).

Сыбайлас жемқорлық тәуекелі бар, өйткені бұл норма "және басқалар" тұжырымдамасымен білім беру ұйымдарында өз қалауы бойынша **қосымша штат бірліктерін белгілеуге мүмкіндік береді**. Бұл қосымша лауазымдарға бюджет қаражаты бөлінеді.

Ұсыным: "Мемлекеттік білім беру ұйымдары қызметкерлерінің үлгілік штаттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 30 қаңтардағы № 77 қаулысының 8-бөлімінің 29-тармағына өзгерістер енгізу, атап айтқанда "және басқалар" деген сөздер алып тасталсын не нақты лауазымдарға ауыстырылсын деген ұсыныспен ҚР Білім министрлігіне хат жолдансын.

№ 2 Сыбайлас жемқорлық тәуекелі.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 12 қазандағы № 564 бұйрығымен бекітілген бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларына (бұдан әрі – үлгілік қағидалар) мемлекеттік қызмет көрсетуге қойылатын негізгі талаптар тізбесінде: "Бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің жалпы білім беру бағдарламалары бойынша оқыту үшін ведомстволық бағыныстылығына қарамастан білім беру ұйымдарына құжаттарды қабылдау және оқуға қабылдау" мемлекеттік қызмет көрсету үшін қажетті құжаттар тізбесі көрсетілген:

порталға:

1) 1-қосымшаның нысанына сәйкес ата-аналарының немесе өзге де заңды өкілдерінің өтініші;

2) денсаулық жағдайы туралы № 075/у нысанындағы медициналық анықтамалар;

3) 3x4 см баланың сандық фотосуреті.

- көрсетілетін қызметті берушіге (қағаз жүзінде):

1) 1-қосымшаның нысанына сәйкес ата-аналардың немесе өзге де заңды өкілдердің өтініші;

2) жеке басын куәландыратын құжат (сәйкестендіру үшін түпнұсқасы талап етіледі, ол көрсетілетін қызметті алушыға қайтарылады),

3) денсаулық жағдайы туралы медициналық анықтама № 075/у нысаны;

4) 2 дана мөлшерінде 3x4 см баланың суреттері.

Сонымен қатар, осы Үлгілік қағидалардың 13-тармағына сәйкес жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарының оныншы, он бірінші (он екінші) сыныптарына білім алушыларды қабылдау **білім алушылардың жеке өтініші** не олардың ата-аналарының немесе өзге де заңды өкілдерінің өтініші, сондай-ақ **негізгі орта білім туралы мемлекеттік үлгідегі құжаттың болуы негізінде жүзеге асырылады.**

Мемлекеттік қызмет көрсету кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелі бар, атап айтқанда: 10, 11 (12) сыныптарға түсу кезінде білім алушыдан өтінішті қабылдауды шектеу, сондай-ақ құжаттар тізбесінде негізгі орта білім (9 сыныпты бітіргені) туралы мемлекеттік үлгідегі құжатты ұсынбауға жол беріледі.

Ұсыным: Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 12 қазандағы № 564 бұйрығымен бекітілген бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларына өзгерістер енгізу ұсынысымен ҚР Білім министрлігіне хат жолдау, атап айтқанда: білім беруге қойылатын негізгі талаптар тізбесінде Мемлекеттік қызмет көрсету: "Бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін бағдарламалары бойынша оқыту үшін ведомстволық бағыныстылығына қарамастан білім беру ұйымдарына құжаттарды қабылдау және қабылдау" 10,

11-сыныптарға оқуға түсу үшін оқушының жеке өтініш беру мүмкіндігін белгілеу, сондай-ақ ұсынылатын құжаттар тізбесінде толықтырылсын:

"Негізгі орта білім туралы мемлекеттік үлгідегі құжат".

2. Ұйымдастыру-басқару қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

№ 3 сыбайлас жемқорлық тәуекелі. "Білім туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 6-бабы 2-тармағының 8) тармақшасына сәйкес облыстың жергілікті атқарушы органы жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға арналған *мемлекеттік білім беру тапсырысын* бекітеді.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 7 ақпандағы № 116 қаулысымен бекітілген білім беру ұйымдарында білім алушыларға *мемлекеттік стипендияларды тағайындау, төлеу және мөлшерлеу* қағидаларының (бұдан әрі – қағидалар) 2-тармағына сәйкес мемлекеттік стипендия жоғары және (немесе) білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелерінің студенттеріне, интерндеріне, магистранттарына, докторанттарына, резидент дәрігерлеріне, тыңдаушыларына тағайындалады және төленеді.) күндізгі оқу нысаны бойынша мемлекеттік білім беру тапсырысы бойынша білім беру ұйымдарында білім алушыларға жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру.

Бұл жағдайда Солтүстік Қазақстан облысының әкімдігі (бұдан әрі – әкімдік) меншік нысанына қарамастан білім беру ұйымдарында жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға *мемлекеттік білім беру тапсырысын* орналастырады. Студенттер бюджет қаражаты есебінен білім алады және стипендия алады.

Бұл жағдайда *Ережеге сәйкес білім беру ұйымдарында білім алушыларға мемлекеттік білім беру тапсырысы бойынша мемлекеттік стипендия тағайындалады және төленеді.* Сонымен қатар, Ережеде қандай орган әкімдік немесе білім беру ұйымы стипендия төлемдерін тікелей жүргізетіні көрсетілмеген. Студенттерді мемлекеттік білім беру тапсырысы бойынша оқыту кезінде білім беру ұйымы студенттердің бюджет қаражаты есебінен білім алатынын және тиісінше әкімдік студенттерге стипендиялар аударуға тиіс екенін түсіндіреді. Ережеде әкімдіктің оқушыларға стипендия төлеу бойынша құзыреті жоқ, ал стипендия төленген жағдайда бұл жеке тұлғаларға заңсыз артықшылық беру немесе лауазымдық өкілеттіктерін теріс пайдалану түріндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелі болып табылады.

Ұсыным: Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 7 ақпандағы № 116 қаулысымен бекітілген білім беру ұйымдарында білім алушыларға мемлекеттік стипендияларды тағайындау, төлеу және мөлшерлеу қағидаларына өзгеріс енгізу қажеттілігі туралы ҚР Білім министрлігіне ұсыныс енгізуді ұсынамыз, 2-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Мемлекеттік стипендияны білім беру ұйымдары күндізгі оқу нысаны бойынша мемлекеттік білім беру тапсырысы бойынша *білім беру ұйымдарында* оқитын студенттерге, интерндерге, магистранттарға, докторанттарға, резидент дәрігерлерге, жоғары және (немесе) жоғары оқу

орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелерінің тыңдаушыларына тағайындайды және төлейді".

Персоналды басқару бөлімі

Колледжде барлығы 155 қызметкер бар. 3 бос жұмыс орны бар: қызметтік үй-жайларды тазалаушы, ғимараттарға қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу жөніндегі жұмысшы, тазалаушы.

Көрсетілген кезеңде жұмыс берушінің бастамасы бойынша еңбек шартын бұзу жағдайлары болған жоқ. Қызметкерлер тәртіптік жауапкершілікке тартылған жоқ.

Азаматтық қызметке кіру адамның тиісті бос лауазымға қойылатын біліктілік талаптарына сәйкес келген жағдайда Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 139-бабының 1-тармағына сәйкес тағайындау тәртібімен жүзеге асырылады.

Колледждің барлық қызметкерлері атқаратын лауазымына қойылатын біліктілік талаптарына сәйкес келеді.

Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасаған қызметкерлер жоқ (қорытынды соттылықтың жоқтығы туралы жұмысқа қабылдау кезінде берілген анықтамалар және Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының құқықтық статистика және арнайы есепке алу комитетінің ақпараттық сервисі арқылы алынған тексерулердің (жоспарлы - жыл сайынғы және ағымдағы – жұмысқа қабылдау кезінде) нәтижелері негізінде жасалған).

Мемлекеттік қызметтер

ҚР заңнамасына сәйкес колледж келесі мемлекеттік қызметтерді көрсетеді:

1. Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарына құжаттарды қабылдау 2 тоқсанда-114;
2. Техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарында білім алушыларға 2 тоқсан-1 жатақхана беру;
3. Техникалық және кәсіптік білім туралы құжаттардың телнұсқаларын беру 2 тоқсан-5;

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарының педагог қызметкерлеріне және оларға теңестірілген тұлғаларына біліктілік санаттарын беруге (растауға) аттестаттаудан өту үшін құжаттарды қабылдау-2 тоқсан-1;

4. Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында білім алушыларды ауыстыру және қайта қабылдау 2 тоқсан - 0;

5. Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімді аяқтамаған адамдарға анықтама беру 2 тоқсан-5;

6. Білім беру ұйымдарында білім алушыларға 2 тоқсан-1 академиялық демалыс беру;

7. Азаматтардың жекелеген санаттарына, сондай-ақ қорғаншылықтағы (қамқоршылықтағы) және патронаттағы адамдарға, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі және жоғары білім беру ұйымдарының білім алушылары мен тәрбиеленушілеріне 2-тоқсанда-0 тегін тамақ беру.

Колледжде мемлекеттік қызметтер стандарттарды сақтай отырып көрсетіледі. Көрсетілетін мемлекеттік қызметтердің сапасына мерзімді мониторинг жүргізіледі, жауапты тұлға тағайындалды.

№ 4 сыбайлас жемқорлық тәуекелі. Көрсетілетін қызметті алушыдан мемлекеттік қызмет көрсету үшін талап етілетін құжаттар мен мәліметтер тізбесінің 5) тармақшасына сәйкес "жалпы білім беретін мектептерде білім алушылар мен тәрбиеленушілердің жекелеген санаттарына тегін және жеңілдікпен тамақтандыруды ұсыну" мемлекеттік қызмет көрсетуге қойылатын негізгі талаптар тізбесі, "Отбасы және балалар саласында мемлекеттік қызметтер көрсету қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 24 сәуірдегі № 158 бұйрығымен бекітілген жан басына шаққандағы орташа табысы күнкөріс деңгейінен төмен мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек алмайтын отбасылардан шыққан балаларға алынған табыстары туралы құжаттардың негізінде тегін тамақ беріледі (жұмыс істейтін ата-аналардың немесе оларды алмастыратын адамдардың жалақысы туралы, Кәсіпкерлік және басқа да қызмет түрлерінен түсетін кірістер туралы, балаларға және басқа да асырауындағы адамдарға алимент түріндегі кірістер туралы анықтама).

Бұл жағдайда жан басына шаққандағы орташа табысты күнкөріс деңгейінен төмен анықтау бөлігінде сыбайлас жемқорлық тәуекелі бар. СҚО әкімдігінің жұмыспен қамтуды үйлестіру және әлеуметтік бағдарламалар басқармасы бұл анықтаманы бермейді. Көрсетілетін қызметті берушінің қызметкерлері жан басына шаққандағы орташа табысты дербес анықтайды, олардың ЗТМО ақпараттық жүйелеріндегі кірістер туралы ұсынылған құжаттарды тексеруге мүмкіндігі жоқ және т.б.

Ұсыным: Мемлекеттік қызмет көрсету үшін көрсетілетін қызметті алушыдан талап етілетін құжаттар мен мәліметтер тізбесінің 5) тармақшасына "Жалпы білім беретін мектептердегі білім алушылар мен тәрбиеленушілердің жекелеген санаттарына тегін және жеңілдікпен тамақтандыруды ұсыну" мемлекеттік қызмет көрсетуге қойылатын негізгі талаптар тізбесіне өзгерістер енгізу туралы ұсыныспен ҚР Білім министрлігіне хат жолдауды ұсынамыз, "Отбасы және балалар саласында мемлекеттік қызметтер көрсету қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 24 сәуірдегі № 158 бұйрығымен бекітілген мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек алмайтын, жан басына шаққандағы орташа табысы ең төменгі күнкөріс деңгейінен төмен отбасылардан шыққан балалар үшін – жұмыспен қамтуды үйлестіру және әлеуметтік бағдарламалардың аумақтық органдарынан

анықтама беру белгіленсін көрсетілетін қызметті алушының жан басына шаққандағы орташа табысы ең төменгі күнкөріс деңгейінен төмен екенін растау туралы.

№ 5 сыбайлас жемқорлық тәуекелі. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 22 мамырдағы № 219 бұйрығымен бекітілген "Балаларға қосымша білім беру бойынша қосымша білім беру ұйымдарына құжаттар қабылдау және оқуға қабылдау" мемлекеттік көрсетілетін қызмет стандартына сәйкес "Балаларға қосымша білім беру бойынша қосымша білім беру ұйымдарына құжаттарды қабылдау және оқуға қабылдау" мемлекеттік көрсетілетін қызмет қағидаларын бекіту туралы"(бұдан әрі – Стандарт) мемлекеттік қызметті балаларға арналған қосымша білім беру ұйымдары, жалпы орта білім беру ұйымдары көрсетеді.

Стандартқа 1-қосымшаға сәйкес өтініш нысанында "Қазақстан Республикасының заңдарында айқындалатын азаматтардың өзге де санаттары" 10-тармағында,"Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі бойынша айқындалатын азаматтардың өзге де санаттары" 11-тармағында жазылған. Балалардың осы санаттарына кім жататыны нақты анықталмаған.

Көрсетілетін қызметті берушінің баланы өзге санаттарға айқындау бөлігінде сыбайлас жемқорлық тәуекелі бар.

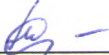
Ұсыным: Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 22 мамырдағы № 219 "Мемлекеттік қызмет көрсету қағидаларын бекіту туралы" бұйрығымен бекітілген "Балаларға қосымша білім беру жөніндегі қосымша білім беру ұйымдарына құжаттар қабылдау және оқуға қабылдау" мемлекеттік көрсетілетін қызмет стандартының 1-қосымшасына өзгерістер енгізу туралы ұсыныспен ҚР Білім министрлігіне хат жолдауды ұсынамыз "Балаларға қосымша білім беру бойынша қосымша білім беру ұйымдарына құжаттарды қабылдау және қабылдау", атап айтқанда: 10, 11-тармақтарда балалардың нақты санаты көрсетілсін.

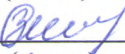
Облыс бойынша білім беру саласында 34 Мемлекеттік қызмет көрсетіледі, оның ішінде 30 мемлекеттік қызмет электрондық түрде көрсетілуі мүмкін. Бүгінгі күні "Электрондық үкімет" порталы арқылы электрондық түрде көрсетілетін мемлекеттік қызметтер көрсетілетін қызметті берушілерге ҚР Білім Министрлігінің "Мемлекеттік көрсетілетін қызметтерді автоматтандыру" ақпараттық жүйесін интеграциялау арқылы келіп түседі, balabaqsha.nation.kz, indigo.kz, sakura.kz, mektep.snation.kz, [Colledge smart.nation.kz](http://Colledge.smart.nation.kz). осы ақпараттық жүйелердің жұмысы бойынша ескертулер жоқ.

Өзгеде

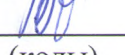
Жоғарыда айтылғандардың негізінде жұмыс тобы колледждің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ деген қорытындыға келді.

Жоғарыда аталған нормативтік құқықтық актілерге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы ұсыныстарды ҚР Білім министрлігіне жіберуді ұсынамыз.

(қолы)

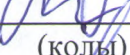

(қолы)

(қолы)

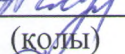

(қолы)

(қолы)

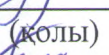

(қолы)

(қолы)

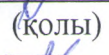

(қолы)

(қолы)

(қолы)

(қолы)

(қолы)

(қолы)

(қолы)

23.08.23 Т.А. Шустова
(күні)

23.08.23 З.З. Садвакасова
(күні)

23.08.23 П.В. Сенькин
(күні)

23.08.23 В.Г. Семеско
(күні)

23.08.23 А.Ж. Шунаева
(күні)

23.08.23 С.В. Мироняк
(күні)

23.08.23 Л.А. Муканова
(күні)

23.08.23 Е.А. Поротиков
(күні)

23.08.23 А.Г. Глумова
(күні)

23.08.23 А.В. Орленко
(күні)

23.08.23 С.С. Баранова
(күні)

23.08.2023 А.К. Текебаева
(күні)

23.08.23 И.Р. Касимова
(күні)

23.08.23 М.С. Абраменко
(күні)